

Observaties bij het transcript

In de audioclip en het bijbehorende transcript worden tal van strategieën en tactieken om een kind aan het opruimen te krijgen benut. Te zien is onder meer dat de moeder in 1 direct begint, waarbij ze de taak met *maar* en *even* kleiner voorstelt. Voordat ze haar tweede poging concretiseert (nummer 3), vraagt ze in algemene zin de medewerking van de kleuter. De kleuter voelt goed aan uit welke hoek de wind waait en is haar moeder voor met de concretisering (nummer 4). De moeder hoeft haar dochter dan alleen nog maar te beamen (nummer 5). Als de kleuter uitvluchten verzint (nummer 6), houdt de moeder haar met een onderbreking kort (nummer 7). Ze brengt argumenten naar voren die verband houden met persoonlijke gevoelens. Als de peuter meehelpt met opruimen, geeft ze complimenten en stimuleert ze hem direct (nummer 8). Ze formuleert in 10 expliciet en direct deeltaken, waarbij ze de scherpe kantjes van haar gedragsaanwijzingen afhaalt met redenen en met 'kleine woordjes' zoals *maar*. Ze probeert het werk spelenderwijs te laten plaatsvinden (nummer 13). Ze denkt en helpt mee (15 en 17). Als haar dochter een deel van de taak wil afschuiven (nummer 18, 20 en 22), houdt ze vast aan het aanvankelijk gestelde. Ze vermijdt een persoonlijke confrontatie door in zijn algemeenheid op een noodzakelijkheid te wijzen (nummer 23). Ze geeft een compliment in 25. Als het opruimen nog niet vlot, is ze direct en brengt ze een plezierige consequentie van meewerken naar voren (nummer 26). Als er dan nog niet doorgewerkt wordt, voert ze *papa* als versterking op (nummer 28). Ze wijst met kracht (*echt*) op haar eigen gevoelens, stelt paal en perk en snijdt de kleuter de pas af wanneer deze zou willen vluchten in naïviteit door te expliciteren dat de kleuter een en ander *weet* (ook nummer 28). Ze stuurt de uitvoering van deeltaken (nummer 30). Ze wijst in 32 op een gemaakte afspraak (*Je zou...*). Ze reageert in 34 ironisch op een uitvlucht. Als het opruimen opnieuw niet vlot, formuleert ze het gevraagde in een conditionele zin (*Als...*), waarbij ze met *nou* op een gedeeld verleden wijst en de consequentie achterwege laat (nummer 36). De constatering van een ongewenst feit door Kees (nummer 37) grijpt ze aan om nogmaals te benadrukken dat het opruimen de taak van de kleuter is (nummer 38). Oma wordt met overdrijving tot voorzichtigheid gemaand in 39. De kleuter hoort dit en kan daar haar conclusie uit trekken. Ook wordt de kleuter rechtstreeks aangesproken en wordt er aangedrongen op het opruimen, waarbij op een mogelijk gevaar voor oma gewezen wordt (nummer 40). Een uitvlucht wordt in 42 direct tegengesproken. Erica's interventie wordt, voorzover die implicaties heeft voor mogelijke uitvluchten van de kleuter, met kracht (*Och en verdorie*) gepareerd (nummer 44). De emoties liggen scherp door van *strijd* te spreken (ook nummer 44). Met een ellips wordt een deeltaak gestuurd (nummer 46). De uitvlucht over het tempo wordt geaccepteerd, maar aan de gevraagde handeling wordt vast gehouden (nummer 48). Nieuwe uitvluchten worden geïnterrumpeerd en kort gehouden (nummer 51 en 53). Moeder heeft lang de persoonlijke confrontatie kunnen vermijden, maar nu staan moeder en kleuter met 'welles-nietes' tegenover elkaar. Een interventie van Kees in 54 wordt door moeder gebruikt om te waarschuwen voor het strategische raffinement van haar dochter (nummer 55). Moeder stuurt de kleuter met een hint (nummer 56). Erica wijst op een consequentie van het lage tempo (nummer 57). Die interventie grijpt moeder in 58 aan om haar positie te versterken. Al is Erica de direct geadresseerde, de kleuter hoort wat moeder zegt en wordt geconfronteerd met een afkeuring van haar huidige gedrag en een compliment over haar kunnen. Dan plaatst de moeder de kleuter voor de keus: of de taak uitvoeren, of straf (nummer 61). Tegenstribbelen wordt kort gehouden (nummer 62). Als de kleuter afleiding zoekt, houdt moeder de moeder erin (nummer 65). Uiteindelijk gaat oma heel gericht en specifiek de taakuitvoering begeleiden (nummer 66). Kees doet nog een positieve duit in het zakje (nummer 67). Moeder blijft er bovenop zitten: als oma in 68 een vraag aan de kleuter stelt, is moeder de kleuter in 69 voor met het antwoord. Het slot van het liedje is wel

dat alles opgeruimd is.

Kenmerkend voor deze moeder is een grote variatie in gespreksstrategieën en de indirecte geadresseerdheid, dat wil zeggen dat ze zich in het bijzijn van de kleuter tot bijvoorbeeld oma richt met een boodschap voor de kleuter.